

& simul producit in se ratione specierum aliarum, quas de Cæsare habet, cognitionem huius multo meliorem: & ista imago inepta ei tantum servit ad excitandas species meliores, quas aliunde de Cæsare habet.

Et sic etiam Deus, cognoscendo nostras confusas, & imperfectas cognitiones, e. g. de natura humana, determinatur quidem ad cognoscendam etiam naturam humanam, verum non ad eam cognoscendam confuse, aut ad modum representationis, cum cognitione confusa identificata, sed clarissime & ad modum representationis infinite perfecte, quam habet in divina scientia, vel intellectu: simul etiam Deus cognoscit, nostras cognitiones esse malas, & imperfectas representationes. In forma neg. conseq. ad prob. neg. ant. ad hujus prob. neg. ma.

561. Dices. Cognitionis divina est veluti speculum: sed istud representat objectum ita, prout ei obijcitur: ergo etiam cognitio divina. Resp. conc. totum: sed objectum cognitionis divinæ in isto casu est nostra cognitio confusa, & imperfecta, quam cognitio divina clarissime in se representat talem qualis est: at per hoc non facit universale, ut patet: objectum autem huius cognitionis confusæ cognitio divina quidem cognoscit in cognitione nostra modo explicato n. 559. & 560. at id non cognoscit ad modum nostræ cognitionis: certe si etiam in speculo videam vestigium feræ, vel imaginem Cæsaris male formatam, non propterea cognosco, etiam tantum precise, feram tanquam vestigium, vel Cæsarem talem, qualem eum representat imago male facta.

562. Ob. 2. contra 5. conclusionem. Possunt per actus sensuum externorum attingi objecta confuse, & quando non sunt, & ubi non sunt: ergo possunt perfecte confundi, abstrahendo a circumstantiis loci, & temporis: ergo possunt cognosci stricte universaliter. prob. ant. sæpe, quando videtur aliquod objectum a longe, non discernitur, quo colore sit affectum: adeoque videntur omnes colores existentes, & non existentes: vel certe, quando objectum videtur album, non discernitur albedo in individuo, sed confunduntur omnes albedines existentes, & non existentes, ut vult Hurtadus *disp. 5. Metaphys. sec. 12.* item sæpe

sæpe videtur sol existens supra horizontem, quando adhuc infra eum existit: rursus, quando gyratur ignis, e. g. funis igniarius, videtur ignis in toto circulo, cum tamen tantum sit in exiguo ejus spatio: adeoque videntur objecta, ubi non sunt: ergo.

563. Resp. neg. ant. hæc enim opinio Hurtadi est singularis contra communem aliorum; nam juxta communissimam, sensationes, etiam obscuræ, ac debiles, tamen sunt cognitiones intuitive, & fiunt vel per species proprias ab objecto emissas, vel certe per ipsum objectum immediate applicatum: adeoque non possunt elici circa objecta non existentia; itaque ad prob. neg. ant. nam imprimis videtur obscure ille color, qui est in objecto, de quo plura Physici, quando de coloribus; dein ipse sol videtur supra horizontem, sed per refractionem, suo modo, sicut objectum, ex. gr. nummus, qui prius ob certum situm non videbatur in aliquo vase, tamen potest fieri visibilis infusa aqua: ignis etiam in fune igniario ipsemet emittit lumen, vel species, quæ videntur, quidquid sit de modo, quo conservantur, quem explicare non spectat ad Logicum: quamvis forte in hoc casu sola decipiatur phantasia, dum ob celeritatem motus funis, & visionum sibi succedentium, putat adhuc videri ignem ibi, ubi non amplius videtur. vide de hac experientia *Metaph. 201. Phys. univers.*

QUÆSTIO SECUNDA.

De Universalibus in Specie.

ARTICULUS I.

Quid sit Genus, & quomodo definiatur.

564. **D**Iximus supra n. 479. quod quinque communiter cum Porphyrio assignari soleant universalialia, nempe *genus, species, differentia, proprium, & accidens*: & hic numerus, seu divisio, etiam communiter ex eodem Porphyrio hac ratione probatur. Tot statui debent universalialia, quot modis aliquid est prædicabile: sed quinque modis aliquid est prædicabile:

bile: ergo. prob. min. aliquid, vel prædicatur essentialiter, vel accidentaliter: si essentialiter, tunc vel prædicatur ut pars essentialis latius patens, materialis, seu determinabilis per partem: & est *genus*: vel prædicatur ut pars minus late patens, formalis, seu determinativa: & est *differentia*: vel prædicatur ut tota essentialiter: & est *species*. Si autem prædicatur aliquid accidentaliter: tunc vel prædicatur ut convertibile cum essentialiter: & est *proprium*: vel prædicatur ut non convertibile: & est *accidens*.

565. Quibus voluptas est, in omni scirpo nodos quætere, ii hanc divisionem impugnant 1. quod non fiat in membra immediata, & paucissima; cum posset dividi immediatius universale, seu prædicabile, in prædicabile essentialiter, & prædicabile accidentaliter. Sed ad has minutias sæpe non attenditur etiam ideo, ut evitentur plures subdivisiones: & quare non etiam rejicitur divisio globi terrestris in quatuor partes; cum etiam potuisset immediatius dividi in hemisphærium arcticum, & antarcticum?

Impugnant 2. quod inter hæc quinque non numerentur definitio, & individuum; cum tamen etiam sint prædicabilia. Sed respondetur, definitionem facile reduci ad speciem: individuum autem, si tamen sit univoce prædicabile de pluribus, de quo infra num. 603. posse reduci ad genus, vel, si hoc non placeat, posse dici cum Suarez tom. I. *Metaph. disp. 6. sect. 8. num. 14.* quod *individuum*, utpote terminus transcendentalis, sit super omnia universalis. Res non est magni momenti.

566. Jam per *Genus*, de quo hic agitur, non intelligitur stemma familiæ, nec natio quædam: sed intelligitur universale: & recte definitur a Porphyrio cap. 2. *Quod de pluribus, & differentibus specie, in eo, quod quid est, prædicatur*. Brevius definitur potest: *Prædicabile in quid incomplete de pluribus specie differentibus*. Esse autem *prædicabile in quid* est esse prædicatum, quod datur pro responsione ei, qui interrogat, quid res sit: e. g. si quis quærat, quid sit homo, incomplete respondetur, esse animal: complete vero esse animal rationale; unde ista prædicata sunt prædicabilia in quid, seu, quod idem est, essentialiter. Et sic genus, seu prædicatum genericum,

Quid sit Genus, & quomodo definitur. 309
ricum, debet esse prædicabile in quid, sed incomplete, hoc est, non ut tota essentialiter, sed ut pars ejus metaphysica: per quod differt a specie.

Ut autem etiam discrimen sit inter genus, accidit differentiam, debet genus insuper esse prædicabile de pluribus specie differentibus, quod non convenit differentia, imo nec speciei: sic e. g. *animal*, quod est genus, est prædicabile de rationali, rugibili, hinnibili &c. non ita prædicabile est *rationale*, quod est differentia. Et hæc definitio generis est receptissima, adeoque ab auctoritate plurimum commendabilis: insuper convenit omni, & soli, ac est clarior suo definito: consequenter habet omnes dotes bonæ definitioni necessarias.

567. De divisione generis que necessario sciri debent, paucis dicemus num. 570. hic autem dico ex occasione, varie etiam dividi *prædicata essentialia*: alia enim dicuntur prædicata *essentialia metaphysice constitutive talia*: & sunt sola illa, que constituunt metaphysicam rei essentialiter, seu definitionem: talia respectu hominis sunt *animal*, & *rationale*. Alia dicuntur *essentialia metaphysice connexive talia*: & sunt illa, que realiter quidem identificantur cum re, at non sunt constitutiva definitionis: talia respectu hominis sunt *risibile*, *flexibile* &c. Alia prædicata dicuntur *physice constitutive essentialia*: & sunt omnia illa, que physice rem constituunt, atque cum ipsa realiter identificantur; hinc tam metaphysice constitutive, quam connexive essentialia sunt physice constitutive essentialia, ut in homine *animal*, *rationale*, *risibile*, *vivens* &c. quia hæc omnia physice homini identificantur. Alia dicuntur *physice connexive essentialia*, suntque illa, que rei non quidem identificantur, sed tamen indispensabiliter ab ea exiguntur, ita, ut essentialiter rei sine illis dari non possit: sic modis essentialia sunt modificata, e. g. unio hominis corpus, & anima. Aliqui addunt etiam prædicata *essentialia in consideratione scientiarum*, que sunt omnia essentialia, exceptis individualibus, & individualium respectivis, de quare fors plura infra num. 638.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

568. **O**B. 1. contra definitionem generis. Non potest dari legitima definitio generis: ergo etiam a nobis allata non est legitima. prob. ant. definitionem generis necessario debet ingredi definitum: sed hoc est contra leges bonæ definitionis ex n. 59. ergo definitio generis non potest esse legitima. prob. ma. in omni definitione debet poni genus: ergo etiam in definitione generis: ergo genus debet ingredi definitionem generis: sed genus est definitum: ergo definitum debet ingredi definitionem.

Resp. neg. ant. ad prob. dist. ma. definitionem generis objectivam debet ingredi definitum objectivum. conc. ma. definitionem formalem debet ingredi definitum formale, sive hic ipse conceptus formalis, qui exprimitur per vocem *genus*. neg. ma. & dist. proportionaliter mi. neg. conseq. ad prob. dist. ant. debet poni genus, id est, poni iste conceptus formalis, qui exprimitur per vocem *genus*. neg. ant. aliquid objectum hujus conceptus. conc. ant. & sub eadem dist. conc. vel neg. utramque conseq. dein conc. subsumptum: at neg. ultimam consequentiam, intellectam de definito formali, prout ea in hac objectione debet intelligi.

569. Quid sit definitio formalis, & objectiva, item, quid sit definitum formale, & objectivum, diximus in Summulis n. 56. & 57. Jam definitum objectivum ingredi realiter definitionem objectivam, aliud non est, quam objectum definiti formalis esse idem cum objecto definitionis formalis: quod non tantum non est absurdum, sed, necessarium: at vero definitum formale ingredi definitionem formalem, esset e.g. si in definitione generis poneretur hic ipse terminus *genus*: quod utique non legitime fieret; quia explicaret idem per idem, & obscurum per obscurum: at non ponitur in definitione generis hic terminus *genus*, sed alii diversi.

Hoc quidem verum est, quod genus formale, in definitione generis positum, sive hic terminus *predicabile*-

Quid sit Genus, & quomodo definiatur. 311
cabile, per hanc ipsam definitionem etiam definiatur (nam hic terminus etiam est genus, & omne genus definiatur) adeoque definiatur partialiter per seipsum, sitque objectum saltem parziale sui ipsius in seipsum reflexi: sed in hoc nihil est absurdi, ut jam ostensum est n. 62.

570. Ob. 2. Si genus potest defini, tunc genus est species: sed hoc est impossibile; ergo. prob. ma. quidquid definiatur, debet habere genus, & differentiam: sed, quod habet genus, & differentiam, est species: ergo. Resp. dist. ma. genus est species respectu sui generis, sive termini *predicabile*. conc. ma. est species respectu aliorum generum, e.g. respectu terminorum *animal*, *planta*, *corpus* &c. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. ad prob. conc. totum juxta distinctionem modo datam. Non est absurdum, quod aliquid, quod est genus respectu unius, sit species respectu alterius.

Sic *animal* est genus relate ad *rationalis*, & est species subalterna relate ad *vivens*: item *vivens* est genus relate ad *animal*, & est species subalterna relate ad *corpus*. Nempe in qualibet linea predicamentali datur *genus supremum*, e.g. *substantia*: sub quo genere sunt alia genera minus universalialia eaque etiam dici possunt *genera subalterna*, e.g. *corpus*, *vivens*, *animal*: ex quibus, e.g. *corpus* vocatur etiam *species suprema*: reliqua *vivens*, *animal* vocantur etiam *species subalterna*, donec deveniatur ad terminum *homo*, qui est *species infima*, sicut *animal* est *genus infimum*; quia scilicet homo non habet infra se aliam speciem, nec animal aliud genus.

571. Ob. 3. Juxta nos terminus, seu conceptus *predicabile*, esset superior genere; quia esset genus in definitione generis: & simul esset terminus inferior genere; quia esset aliquid genus particulare, seu terminus, aut conceptus particularis, contentus in termino, seu conceptu universaliali *genus*: ergo idem conceptus esset respectu ejusdem superior, & inferior: hoc est implicatorium: ergo. Resp. dist. conseq. idem conceptus esset superior, & inferior sub eadem consideratione, vel acceptione. neg. conseq. sub diversa consideratione, vel acceptione. conc.

312 Pars I. Disp. III. Quæst. II. Art. II.
conseq. dein dist. eodem modo subsumptum, ac neg.
ultim. conseq.

572. Eadem res, ut dictum num. 365. potest ratione diversarum cognitionum recipere diversas denominationes: e. g. idem Petrus potest modo ab aliqua cognitione denominari *animal*, modo ab alia *rationale*: ex quo sequitur, quod etiam eadem res ratione diversarum cognitionum possit dici, modo *latius*, modo *minus late* patere, vel (quod idem significat) modo *esse superior*, modo *inferior*; si enim e. g. Petrus accipiat denominationem a cognitione, vel conceptu, eum cum pluribus confundente, e. g. a conceptu generico *animal*, dicitur *latius* patere, vel *esse superior*: si autem accipiat denominationem a conceptu eum cum paucioribus confundente, e. g. a conceptu specifico *rationale*, dicitur *minus late* patere, vel *esse inferior*; quia scilicet *rationale* minus late patet, quam *animal*, estque tantum pars subjectiva animalis, tanquam totius potentialis, seu est termini particularis, & inferior respectu animalis, termini universalis, & superioris.

573. Quod autem modo ostensum est in exemplo termini primo intentionalis, idem similiter contingit in terminis secundo intentionalibus: & sic etiam terminus *genus* pro diversitate cognitionum, aut conceptuum, seu novarum in ipsum reflexionum, accipit diversas denominationes, & modo *latius*, modo *minus late* patet, modo *superior*, modo *inferior* est; si enim *genus* cognoscatur, seu concipiatur tanquam *particulare*, aut speciale *predicabile*, seu tanquam pars subjectiva termini *predicabile ut sic* tanquam totius potentialis, continentis sub se omnia *predicabilia particularia*: sive, si *genus* consideretur, tanquam terminus particularis, & inferior respectu *predicabilis*, tanquam termini universalis, & superioris, tunc *genus* dicitur *minus late* patere, & *esse inferior*.

574. At vero, si *genus* consideretur ut terminus universalis, seu ut aliquod totum potentiale, continens sub se omnia genera particularia (inter quæ etiam est *predicabile*, tanquam *genus particulare* quinque universalium) adeoque continens sub se
termini-

313
Quid sit Genus, & quomodo definiatur.
terminum *predicabilem*, tanquam partem *subjectivam*, & terminum *particularem*, atque *inferiorem*, tunc dicitur *genus* *latius* patere, & *esse superior*; unde non verificatur, idem *esse superior*, & *inferius* sub eadem, sed tantum sub diversa consideratione: in quo tam parum est *implicantia*, quam parum in eo, quod Carolus VI. consideratus ut imperator, sit formaliter superior se ipso, considerato ut comite Tyroli: & consideratus ut comes sit inferior seipso, considerato ut imperatore.

575. Dices. In hoc actu: *Omne genus est predicabile in quibus incompleto de pluribus specie differentiibus*: *genus* est superior, & inferior: atqui hoc implicat: ergo. prob. maj. imprimis *genus* est superior, tanquam terminus universalis, sub quo tanquam *particulare* *genus* etiam *predicabile* est contentum: dein etiam est inferior; quia in hoc actu *predicabile* est *genus* respectu generis tanquam definiti: *genus* autem semper est superior definito; quia hoc est aliqua species: ergo. Resp. neg. min. Hic actus est æquivalenter duplex, & æquivalenter duplici modo denominat *genus*, nempe alio modo ratione *subjecti* formaliter sumpti, alio modo ratione *predicati* formaliter sumpti: ratione prioris denominat *genus superior*, ratione posterioris denominat *inferius*; sicut scilicet hic actus: *Petrus est homo*: ipsum denominat discretum ab aliis, & confusum cum aliis, clare cognitum, & confuse cognitum: in quo nulla est contradictio ex num. 533. & seq.

576. Obijc. 4. In hac definitione generis, vel definitur natura multiplex sola: vel definitur una cum cognitione: neutrum potest dici: ergo. prob. min. non potest dici primum; quia natura multiplex se sola non est universale: non secundum; quia natura multiplex cum cognitione est ens per accidens: atqui istud ex communi Philosophorum non potest defini: ergo. Resp. neg. min. & dico, quod definiatur natura multiplex, ut dicens cognitionem in obliquo. ad prob. dist. min. subsumpt. ens per accidens non potest defini, definitione, quæ adæquate explicet naturam partium, etiam seorsim sumptarum. conc. min. quæ adæquate explicet totum ens per accidens. neg. min. & conseq. Sic definitur etiam *et-
vitas,*

314 Pars I. Disp. III. Quæst. II. Art. II.
vitas, exercitus. item majoritas, minoritas, con-
formitas &c.

577. Dices 1. Illud in hac definitione non defini-
tur, quod non est prædicabile: sed cognitio non est
prædicabilis: ergo non definitur. Resp. dist. ma. quod
non est prædicabile, non definitur, ita, ut in defi-
nitione veniat in recto, & de ipso, tanquam de sub-
jecto, definitio prædicari, seu affirmari possit. conc.
ma. non definitur, seu potius non attingitur a defi-
nitione in obliquo. neg. ma. & conc. mi. sub data
distinctione conc. vel neg. conseq. Scilicet sensus defi-
nitionis hujus est: *Plures natura dissimiles, ut cog-
nita cognitione confusa, sunt prædicabiles &c.* non
autem sensus est: *Plures natura, & cognitio sunt
prædicabiles &c.* fere sicut, quando dicitur: *Pæna
conformis delicto est justa*: etiam attingitur delictum,
at non in recto, ut de ipso dici possit, quod sit jus-
tum, sed tantum in obliquo.

578. Dices 2. Si definitur natura multiplex ut co-
gnita, tunc etiam cognitio debet venire in recto,
& esse prædicabilis: atqui hoc non est verum: er-
go. Resp. neg. ma. Terminus, super quem cadit
reduplicatio, non semper debet, imo non semper
potest importari in recto, ita, ut de eo possit affir-
mari prædicatum: patet in modo adducto exemplo
pæna conformis delicto; hæc enim ut conformis de-
licto, seu reduplicative sumpta, est justa: & tam-
en delictum (quod est quoque pars pænae ut con-
formis, quidditative sumptæ) nullatenus potest di-
ci justum. Unde, ut reduplicatio cadere possit in
aliquem terminum, tantum requiritur, ut is sit
aliqua causa, vel ratio, ob quam hoc prædica-
tum convenit subjecto: & ita se habet cognitio re-
spectu naturæ multiplicis; quia illa reddit hanc præ-
dicabilem; non enim natura multiplex esset univer-
saliter prædicabilis, nisi esset una: fit autem una per
cognitionem.

579. Ob. 5. Si genus prædicatur de specie, præ-
dicatur pars de toto: sed hoc est absurdum: ergo.
Confr. Si genus prædicatur de speciebus, prædica-
tur ut totum continens sub se species: sed etiam
prædicatur ut pars: ergo simul prædicatur ut to-
tum, & pars: hoc est absurdum: ergo. Resp. dist.
ma.

Quid sit Genus, & quomodo definiatur. 315
ma. prædicatur de toto pars metaphysica. conc. ma.
prædicatur pars physica. neg. ma. & dist. sic mi. neg.
conseq. Pars metaphysica est realiter ipsum totum,
& ab hoc non nisi formaliter distinguitur; unde nil
est absurdi, si de isto prædicetur: aliud est de par-
te physica, quæ non est adæquate, sed tantum par-
tialiter totum.

Ad confr. dist. ma. genus prædicatur ut totum
actuale, continens sub se species tanquam partes
actuales. neg. ma. prædicatur ut totum potentiale,
seu potestativum, continens sub se species tanquam
partes subjectivas. conc. ma. & dist. mi. prædicatur
etiam ut pars subjectiva. neg. mi. ut pars actualis me-
taphysica. conc. mi. ac dist. etiam conseq. prædicatur
ut totum actuale, & pars actualis. neg. conseq. ut to-
tum potentiale, & pars actualis. conc. conseq. & sub
eadem distinctione conc. vel neg. subsumptum.

580. Totum potentiale, seu potestativum, aliud non
est, quam terminus superior, sub quo continentur
termini inferiores, qui dicuntur *partes subjectiva*, si
perfecte participant rationem totius, sive termini su-
perioris: si autem non perfecte eam rationem parti-
cipent, dicuntur *partes potestativa*: quamvis aliqui
auctores videantur quandoque non facere discrimen,
ac partes potestativas, & subjectivas pro iisdem su-
mere. At vero *totum actuale* est aliquid realiter con-
stitutum ex suis partibus, sive physicis, sive meta-
physicis: & istæ partes, realiter constituentis to-
tum, vocantur *partes actuales*: ex quo patet, idem
posse esse respectu ejusdem totum potestativum, &
partem actualem: & sic se habet e.g. *animal* respec-
tu hominis.

581. Ob. 6. In hac propositione: *Hoc animal est
animal*: non prædicatur genus de pluribus specie
differentibus: ergo definitio generis non est bona.
prob. ant. in ea propositione, vel prædicatur genus
de seipso, vel prædicatur de uno individuo: ergo
non prædicatur de pluribus specie differentibus. Resp.
om. ant. neg. conseq. Verba in definitionibus posita
ex num. II. non significant actum, sed tantum po-
tentiam; unde *prædicabile* non significat actu præ-
dicari, sed tantum posse prædicari; quare, licet ge-
nus non semper prædicetur de pluribus specie diffe-
ren-

316 Pars I. Disp. III. Quæst. II. Art. III.
rentibus, modo possit ita prædicari, jam definitio est bona. ad prob. om. totum; licet enim animal non prædicetur de pluribus specie differentibus in propositione objecta, potest tamen de iis prædicari in alia.

582. Objic. 7. Genus potest etiam prædicari de pluribus genere differentibus, e. g. *substantia* de corporibus, & spiritibus: ergo definitio non est bona. Resp. neg. conseq. nam, licet genus possit etiam prædicari de genere differentibus, potest tamen etiam prædicari de specie differentibus, de quibus nullum aliud universale ita, hoc est, in quid incomplete, potest prædicari: adeoque tamen hæc definitio convenit non tantum omni, sed etiam soli definito.

583. Objic. 8. Accidens, e. g. color, est prædicabile in quid incomplete de pluribus specie differentibus, e. g. de colore albo, & nigro: ergo definitio generis non convenit soli. Resp. dist. ant. accidens in abstracto (quod est stricte dictum genus respectu suorum inferiorum specie differentium) est de istis ita prædicabile. conc. ant. accidens in concreto est ita prædicabile de pluribus suis subjectis specie differentibus. neg. ant. & conseq.

Equidem color in abstracto est genus respectu albedinis, nigredinis, rubedinis &c. & de his prædicatur in quid incomplete: at vero accidens in concreto, e. g. album, nigrum, rubrum &c. respectu subjectorum, e. g. marmoris, ligni, animalis, non potest prædicari in quid, seu tanquam pars essentialis; neque enim tali subjecto, specificative sumpto, est essentialia esse coloratum: si autem subjectum sumatur reduplicative, ut coloratum, debet reduplicatio necessario cadere in accidens in abstracto sumptum: quo casu, ut modo dictum, accidens potest esse genus respectu inferiorum, seu accidentium particularium.

ARTICULUS III.

Quid sit Species, Differentia, Proprium, & Accidens.

584. **P**ost genus venit species, quæ universaliter accepta a Porphyrio cap. 7. sic definitur:

Quid sit Species, Differentia, &c. 317
nitur: *Species est, qua ponitur sub genere, & de qua genus in eo, quod quid est, prædicatur: intelligitur autem, speciem immediate poni sub genere; nam etiam individua ponuntur mediate sub genere, ut patet. Est autem species duplex, subijcibilis, & prædicabilis. Prior, seu subijcibilis est, quæ ponitur sub genere, sed non est prædicabilis de pluribus. Posterior, seu prædicabilis definitur a Porphyrio ibidem sic: Species est, quæ de pluribus, & differentibus numero, in eo, quod quid est, prædicatur; unde etiam hæc species est subijcibilis, quia etiam immediate subijcitur generi: at non est pure subijcibilis, ut prior, sed simul prædicabilis: & hæc species est universale: non autem est universale species pure subijcibilis; quia hæc non est apta prædicari de multis: quin etiam, si talis species cognosceretur, abstrahendo, an sit una, vel multiplex, tamen non esset universale; quia ad hoc requiritur natura realiter multiplex, ut dictum num. 507.*

Talis species pure subijcibilis, ut volunt Thomiste, sunt Angeli, de qua re *infra a n. 651.* & juxta recentiores quosdam etiam talis species est quælibet persona divina; quamvis id alii negent; eo quod, ut habet S. Augustinus 7. *de Trinit. cap. ult. in fine*, inter personas divinas sit *nulla distantia quantalacumque dissimilitudinis: &*, ut docet Vasquez tom. 2. in 1. p. *disp. 131. cap. 2. num. 9.* personæ divinæ non sint dissimiles; cum dissimilitudo afferat diversitatem in essentia. Interim tamen certum est, eas personas non tantum distingui individualiter; alias essent tres Patres, tres Filii &c. contra fidem. Quare hæc quæstio videtur multum habere de modo loquendi: attamen hic ipse in similibus quæstionibus de mysterio SS. Trinitatis debet esse valde cautus, & castigatus. De hac specie subijcibili potest etiam videri Arriaga *disp. 7. Logic. sect. 2.*

585. *Species prædicabilis, quæ sola est universale, & quidem species in se, quæ sola hic definitur, est prædicabile de pluribus solo numero differentibus in quid complete. Differt itaque ab aliis universalibus, proprio, & accidente, quod prædicetur in quid: a differentia vero, quod tantum in quid, & non in quale, item quod complete, seu tanquam tota*

com-

completa essentia prædicetur : per quam prædicabilitatem completam etiam differt a genere , a quo differt quoque per hoc , quod tantum de solo numero differentibus possit prædicari ; cum genus etiam prædicetur de specie differentibus .

586. *Differentia* definitur *prædicabile de pluribus in quale essentialiter* : nempe prædicatur de pluribus , & , si sit differentia suprema , vel subalterna , etiam de specie differentibus : si autem sit differentia infima , de pluribus solo numero differentibus . Item prædicatur *essentialiter* , sive tanquam prædicatum essentia realiter identificatum : simul tamen etiam prædicatur *in quale* : quia per differentiam etiam respondetur interroganti , qualis res sit : sic interroganti , quale animal sit homo , respondetur , esse rationale . Licet autem , ut diximus num. 566. interroganti , quid sit homo , etiam aliquando respondeatur , quod sit animal rationale , non tamen respondeatur tantum , quod sit rationale ; unde priori responsioni modo dictæ potius reponitur species , quam differentia : differentia autem se sola non prædicatur tantum in quid , sed in quale quid . Quod si quis contenderet ; differentiam etiam aliquando prædicari tantum in quid , tamen adhuc differret a genere , & specie ; eo quod etiam prædicetur in quale . Aliqui differentiam non male describunt , dum dicunt , quod sit pars essentialis totius minus late patens , & determinativa alterius compartis .

587. Dividitur autem differentia , ut species , in *supremam* , *subalternam* , & *infimam* : qua de re vide num. 570. item dividitur in *constitutivam* , & *divisivam* . Illa , seu *constitutiva* , est , que constituit speciem , e. g. *rationale* , quod constituit speciem humanam : altera , seu *divisiva* , est , que dividit genus , & huic adjecta id restringit ad certam speciem , e. g. idem *rationale* , quod dividit animal , & id restringit ad speciem humanam . Unde patet , hanc divisionem differentie non exigere membra realiter distincta , sed tantum distincta formaliter , aut solum extrinsece , ratione diversorum terminorum , ad quos comparantur .

588. *Proprium* dicitur quatuor modis . *Proprium primo modo* est , quod *convenit soli* , non tamen *omni* :
& hoc

& hoc modo speciei humanæ , seu homini , proprium est esse musicum ; quia soli homines , non tamen omnes , sunt musici . *Proprium secundo modo* est , quod *convenit omni* , sed *non soli* : & hoc modo homini proprium est esse bipedem ; nam præter omnes homines etiam volucres sunt bipedes . *Proprium tertio modo* est , quod *convenit omni* , & *soli* , sed *non semper* : & hoc modo homini proprium esse in fenestrate canescere , ait Porphyrius cap. 5. & ex eo alii ; quanquam videantur etiam equi , & canes , dum fenescunt , saltem aliquo modo canescere . Hinc Ariaga disp. 8. Log. sect. 2. num. 17. in exemplum proprii tertio modo adducit *intelligere actualiter* , quod , ut docet , convenit omni homini , etiam amenti , sed non semper : at , nisi addatur *dependentem a phantasmate* , non convenit soli , ut patet . Sed non est de re levissima litigandum .

589. Tandem *Proprium quarto modo* est , quod *convenit omni* , & *soli* , & *semper* : & sic homini proprium est esse risibilem : atque hoc est proprium strictè dictum , ac universale , de quo agunt Philosophi , quando agunt de proprio . Definitur autem *prædicabile de pluribus in quale convertibiliter* . Scilicet per proprium respondetur interroganti , non quid res sit , sed qualis sit ; nec enim interroganti , quid sit homo , sed interroganti , qualis sit , respondetur , eum esse risibilem . Dein proprium quarto modo debet esse prædicatum convertibile cum essentia : & tale est risibile respectu essentia humanæ ; nam bona est illatio : *Est risibile : ergo est homo* : & e converso : *Est homo : ergo est risibile* ; nam utraque hæc propositio est vera : *Omnis homo est risibilis* : & : *Omne risibile est homo* . Dicitur istud proprium etiam *proprium metaphysicum* , ut distinguatur a proprio physico , quod est realiter distinctum ab essentia , adeoque non convertibile cum ista .

590. *Accidens* , ut est quintum prædicabile , intelligitur , ut jam insinuavimus num. 583. esse concretum accidentale , e. g. *album* , *dulce* : non autem accidens in abstracto , e. g. *albedo* , *dulcedo* . Alia autem sunt *concreta accidentalia logica* , quando nempe forma est subiecto extrinseca : talia concreta sunt *cognitum* , *visum* , *amatum* &c. alia sunt *concreta*
acci-

accidentalia physica, quando scilicet forma est sub-
jecto physice unita: & talia sunt *album*, *dulce*,
calidum &c. alia sunt *concreta accidentalia meta-*
physica, quando forma est realiter quidem identif-
cata subjecto: attamen subjectum ut sic sumptum
est metaphysice, seu formaliter indifferens ad eam
formam: & tale concretum est *rationale* respectu
animalis ut sic; quia, cum non omne animal sit
rationale, etiam illud, quod realiter est rationale,
si concipiatur abstractivè, sive tanquam animal ut
sic, concipitur ut metaphysice, seu formaliter indif-
ferens ad rationale.

591. Jam *Accidens* definitur *pradicabile de pluri-*
bus in quale non convertibiliter; quia etiam inter-
roganti, qualis sit res, respondetur per predicata
accidentalia, e. g. rem esse albam, calidam &c.
at tale predicatum accidentale debet non esse sim-
pliciter convertibile cum essentia; si enim est acci-
dens physicum, vel logicum, non est convertibile,
nec materialiter cum essentia; nam, licet bene in-
feratur: *Est homo: ergo est coloratum*: non tamen
e converso bene inferitur: *Est coloratum: ergo est*
homo. Si autem est accidens metaphysicum, non
est convertibile saltem formaliter; nam, licet ite-
rum rite colligatur: *Est rationale: ergo est animal*:
non tamen rite colligitur: *Est animal: ergo est ra-*
tionale: & sic respectu animalis rationale est acci-
dens metaphysicum.

592. Definitur etiam *Accidens* aliter a Porphyrio
cap. 6. *Quod adest, & abest prater subjecti corrup-*
tionem: hoc est: *Quod potest abesse, & adesse*
&c. nam verba in definitionibus posita non signifi-
cant actum, sed tantum potentiam ex num. 11. Ut
autem includantur etiam accidentia metaphysica,
vel etiam ea, sine quibus subjectum non potest na-
turaliter, vel neque supernaturaliter existere, aut
conservari, debet hæc definitio ita explicari, quod
accidens sit illud, quod sive concipiatur, sive non,
adeoque sive in intellectu adfit, sive absit, tamen
semper possit concipi tota essentia.

Sic, sive concipiam hominem coloratum, vel fa-
num, sive eum non concipiam coloratum, aut fa-
num, semper possum concipere animal rationale: imo
si con-

si concipiam etiam hominem cum accidentibus vio-
lentis, e. g. cum valde intenso calore, qui homi-
nem enecat, tamen adhuc simul concipio animal ra-
tionale. Quia tamen hæc definitio etiam videtur
convenire proprio (nam sine hoc etiam potest capi-
pi tota essentia, & istud quoque essentia non re-
pugnat, adeoque potest eodem modo adesse, vel
abesse, ut accidens) non videtur esse exacta defi-
nitio accidentis, ut est quantum predicabile. vide
Arriagam *disp. 8. Log. sect. 3. num. 26. & 27.*

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

593. **O**bjic. 1. Etiam aliqua individua immediate
subjiuntur generi: ergo definitio speciei
subjiuntibilis non convenit soli, nec est bona. prob.
ant. tres personæ divinæ sunt tria individua, & ta-
men immediate subjiuntur saltem quasi generi,
quod est *persona divina*: item in sententia Thomi-
starum, in qua quilibet Angelus differt specie ab
altero, quodlibet individuum angelicum immediate
subjiuntur generi: ergo. Resp. dist. ant. immediate
subjiuntur generi individua quæ tantum sunt nu-
mero differentia. neg. ant. quæ sunt plus, quam
numero differentia, aut quorum quodlibet est nova
species. conc. ant. & neg. confeg. ad prob. om. ant.
& sub priori distinctione conc. vel neg. confeg. Per-
sonalitates divinæ non sunt tantum numero distinctæ
ex num. 584. & saltem quoad hoc æquivalent spe-
cie distinctis: individua angelica juxta illam senten-
tiam Thomistarum sunt reipsa etiam distinctæ spe-
cies; unde non subjiuntur immediate generi, nisi
nova species, vel formaliter, vel æquivalenter talis.
vide Arriagam *disp. 7. Log. sect. 2. num. 36.*

594. Objic. 2. Species subjiuntibilis explicatur per
genus, & genus per speciem: ergo sit circulus vitio-
sus. Confr. Non potest determinari, quid intelligat-
ur per speciem subjiuntibilem, an sola natura, an con-
cretum ex natura, ac cognitione confusa: sed hoc de-
bet explicari: ergo. Resp. dist. ant. species explica-
tur per genus clare, & scientificè cognitum, & ge-
nus

322 Pars I. Disp. III. Quæst. II. Art. IV.
nus etiam explicatur per speciem clare, & scientifice cognitam. neg. ant. genus explicatur per speciem tantum ruditer cognitam. conc. ant. & neg. conseq. Responso patet ex jam sepe dictis, & statim num. 6. & 7.

Ad confir. neg. maj. & dico, posse per speciem utrumque intelligi. Si species subijcibilis accipiatur denominative, intelligitur sola natura, e. g. humana, & hæc subijcitur generi, sive animali, atque est inferior, quatenus collectio hominum continetur in collectione omnium animalium, & est ista minor. Si autem species subijcibilis sumatur concrete, seu quidditative, intelligitur totum concretum, sive complexum ex natura humana, seu omnibus hominibus, atque ex cognitione confusa, & hoc complexum subijcitur alteri complexo ex omnibus animalibus, atque ex cognitione confusa; quia hæc cognitio, confundens omnia animalia, confundit plura, quam cognitio confundens solos homines.

595. Objic. 3. Vere sunt hæc propositiones: *Equus est species infima, & prædicabilis: Leo est species infima, & prædicabilis &c.* sed equus, & leo differunt specie: ergo species infima est prædicabilis de differentiis specie, & non tantum de differentiis solo numero. Resp. syllogismum non esse in forma; cum terminus *species infima* non supponat eodem modo in majore, ac in conclusione; unde dist. conseq. species infima, id est, hic terminus species infima, qui vere est terminus genericus, est prædicabilis de pluribus specie differentiis. conc. conseq. objectum hujus termini, quod per illum significatur, e. g. natura hominis, vel equi, aut leonis &c. est prædicabile de pluribus specie differentiis. neg. conseq.

596. Objic. 4. Etiam species prædicatur in quale quid: ergo definitio differentie non convenit soli. prob. ant. in definitione e. g. hominis *animal* prædicatur in quid, & *rationale* prædicatur in quale: ergo species prædicatur in quale quid. Confir. Differentia etiam immediate subijcitur generi: ergo est species subijcibilis: ergo non est distinctum universale. Resp. neg. ant. ad prob. neg. 2. p. ant. Rationale, quando ponitur in definitione, non ut totum uni-

Quid sit Species, Differentia, &c. 323
universale, sed ut pars universalis, nempe ut pars speciei, prædicatur in quid, tanquam constituens ipsam quidditatem, & essentiam hominis; nam interroganti, quid sit homo, reponitur totum complexum, seu respondetur esse animal rationale.

Hæc responso satis fulcitur communi auctoritate, qua standum est in hac quaestione de nomine. videatur etiam Augustinus Laurentius *tract. 2. Logic. disput. 5. sect. 3. num. 48.* Ad confir. dist. ant. differentia immediate subijcitur generi, & est quidditas completa. neg. ant. non est quidditas completa. conc. ant. & neg. utramque conseq. In definitione, vel descriptione potius speciei, etiam tantum subijcibilis, adducta num. 584. subintelligitur, quod sit quidditas aliqua completa; nam hoc essentiale est cuilibet speciei, ut est clarum: at talis quidditas non est sola differentia.

597. Objic. 5. In hac propositione: *Animal est rationale*: differentia non prædicatur in quale, sed in quid: ergo differentia non recte definitur. Confir. 1. In hac propositione: *Animal est vivens*: iterum *vivens*, quod est differentia corporis, prædicatur in quid: ergo definitio differentie non est bona. Confir. 2. Differentia est accidentaliter generi: ergo non prædicatur essentialiter. Resp. neg. ant. nam rationale non est de essentia animalis ut sic, nec interroganti, quid sit animal, respondetur esse rationale.

Ad 1. confir. dist. conseq. *vivens* prædicatur in quid de corpore, respectu cuius est differentia. neg. conseq. prædicatur in quid de animali, respectu cuius non est differentia, sed genus, conc. conseq. Ad 2. confir. dist. conseq. ergo non prædicatur essentialiter de genere. conc. conseq. non prædicatur essentialiter de specie, cuius est essentialiter constitutum. neg. conseq. Loquor autem de differentia specifica, non de individuali, quæ non continetur hac definitione, nec constituit speciem.

598. Objic. 6. Idem non potest simul adesse, & abesse ab eodem: ergo accidens male definitur. Confir. Vestis est substantia, & tamen potest homini adesse, vel etiam ab eo abesse, sine ejus corruptione: ergo definitio accidentis non convenit soli. Resp. 1. hanc definitionem accidentis a nobis non acceptari

ptari ut exactam, quamvis ex alia ratione, quæ est adducta *num. 592.* Resp. 2. dist. ant. idem non potest adesse, & abesse simul, potentia simultatis. conc. ant. non potest adesse, vel abesse simultate potentie. neg. ant. & conseq.

Non quidem habet accidens potentiam, ut simul, & semel, adfit, & absit, quod clare implicat: sed tamen habet simul potentiam saltem passivam, non tantum ad unum, sed ad utrumque seorsim, seu disjunctive; nam sive absit, sive adfit, tamen subjectum non corrumpitur. Ad confir. dist. 1. p. ant. vestis est substantia in sensu physico. conc. 1. p. ant. in sensu logico, & in ordine ad prædicationem. neg. 1. p. ant. & conc. 2. p. ac neg. conseq. Vestis, seu, ut ex *n. 583.* magis dialectice deberet dici, *vestitus*, habet se, in ordine ad prædicationem de homine faciendam, tantum accidentaliter, etsi utique pannus, ex quo constituitur, sit substantia physica: & hinc in consideratione logica est tantum accidens.

599. Objic. 7. Alia accidentia nequeunt abesse a subjecto sine ejus corruptione, e. g. calor ab igne: alia autem non possunt adesse sine ejus corruptione, e. g. in homine morbus lethalis, vel etiam mors: ergo definitio accidentis non est bona. Resp. dist. ant. non possunt abesse, vel adesse realiter sine subjecti corruptione. om. ant. non possunt abesse, vel adesse formaliter. neg. ant. & conseq. Hæc obiectio jam est præoccupata *num. 592.* Solum addo, quosdam dicere, mortem, combustionem, & similia, non esse accidentia, sed puras negationes, adeoque non venire ad rem.

Sed non male urget Giatinus, *quest. 5. Log. art. 3.* esse legitimas has prædicationes: *Homo est mortuus: Domus est combusta:* & tamen non admitti sextum universale, seu prædicabile, adeoque has prædicationes revocari debere ad accidens; unde etiam de his debet dici, ea suo modo posse logice, sive per conceptum, adesse, vel abesse, sine subjecti corruptione. Si autem replices, in instanti mortis neque logice amplius dari hominem; eo quod mors tollat essentialem partem hominis, nempe informationem corporis ab anima. Resp. dari saltem in eo instanti hominem ampliative, & propositionem: *Homo est mor-*

Quid sit Individuum, & an univoce &c. 325
tus: verificari, eo modo, quo illa: *Cæci vident:* nempe non per statum, sed per ampliationem.

ARTICULUS V.

Quid sit Individuum, & an univoce possit predicari de pluribus.

600. **P**orphyrus *t. 3. de specie* ait: *Individua autem dicuntur hujusmodi, quoniam ex proprietatibus consistit unumquodque eorum, quarum collectio nunquam in alio eadem erit: proprietates autem istæ, sive accidentia individuantia, indicantur hoc versiculo: Forma, figura, locus, stirps, nomen, patria, tempus.* At hæc non est stricta definitio, sed potius aliqua descriptio, seu indicatio aliquorum signorum, ex quibus aliquando diversitas individualis colligatur: nec est universalis: quia etiam ipsa accidentia, quæ non habent novam collectionem accidentium (nisi eatur in infinitum) individualiter differunt: quin etiam substantiæ individua plures non videntur habere diversam collectionem accidentium, ex. grat. ligna, lapides, aquæ, olea, & similia. Saltem posset utique Deus producere duo individua, etiam humana, quæ in his omnibus, & adhuc pluribus accidentibus, ita convenirent, ut in nullo discreparent, & tamen numero distinguerentur.

601. Idem Porphyrius *cit. cap. paulo superius* ait: *Dicitur individuum autem de uno solo particulari: id est: Individuum est, quod tantum de uno solo predicatur: clarius adhuc S. Thomas 1. p. qu. 29. art. 4. in corp. ait: Individuum autem est, quod est in se indistinctum, ab aliis vero distinctum; unde communiter de facto individuum definitur indivisum in se, & divisum a quolibet alio.* Addo hic verba Aristotelis in *Prædicam. Tractat. 2. c. 1.* ubi sic ait: *Substantia autem est, quæ proprie, & principaliter, & maxime dicitur, quæ neque de subjecto aliquo dicitur, neque in subjecto aliquo est, ut quidam homo, & quidam equus: secunda autem substantia dicuntur species, in quibus ea, quæ principaliter substantiæ dicuntur, insunt, & hæc qui-*

326 Pars I. Disp. III. Quest. II. Art. V.
 dem, & harum specierum genera &c. Similia habet l. 5. Metaph. cap. 1. text. 15. ex quibus Philosophi verbis orta est distinctio substantiæ, ita, ut dicatur *substantia prima*, & *secunda*: per quas tamen voces non videtur Aristoteles aliud intellexisse, quam per substantiam primam individuum, seu substantiam particulariter, aut singulariter acceptam: per secundam vero substantiam universaliter, seu in specie tantum, aut genere acceptam, ut videtur patere cuilibet utrumque locum Philosophi, & verba bene perpendenti.

602. Jam *Individuum* dividitur 1. in *primo intentionale*, & *secundo intentionale*. Illud est natura una singularis, prout datur a parte rei: & ei utcumque convenit definitio, seu descriptio num. 600. allata. Illud est natura, prout subsistat conceptui, a quo exprimitur esse individuum, singulare &c. Dividitur 2. in *individuum determinatum*, & *indeterminatum*. Illud est, quod determinate præ aliis indicatur, vel intelligitur: & subdividitur in *determinatum ex nomine*, ut *Petrus*, & *determinatum ex demonstratione*, ut *hic homo*, ac *determinatum ex hypothese*, quod scilicet ex aliqua hypothese tantum convenit uni, licet absolute potuisset convenire pluribus: & tale de facto individuum est *proditor Christi*, quod ex hypothese de uno Juda potest dici. *Individuum indeterminatum* est, quod nulla tali, vel simili determinatione est affectum, atque etiam dicitur *individuum vagum*, ut *aliquis homo*.

603. Queritur jam, an a pluribus individuis possit abstrahi ratio communis individui, sive, an iste terminus, vel conceptus *individuum* possit de pluribus universaliter, & univoce prædicari. Equidem hunc conceptum, seu terminum, aliquo modo, seu saltem æquivoce, vel analogice, posse de pluribus prædicari, non negatur; nam sæpe quis Philosophus discurret de individuo ut sic; quare debet hic terminus saltem aliquo modo pro pluribus confuse supponere, & pluribus convenire: at questio est, an etiam univoce conveniat.

604. Affirmativam sententiam apud de Benedictis l. 2. Log. qu. 2. cap. 4. tenent Cajetanus, & Thomista. Eandem tenent Arriaga disp. 7. Log. sect. 4. n. 54. Semery. disp.

327
 Quid sit Individuum, & an univoce &c. 327
 disp. Log. 3. q. 7. a. 1. Suarez tom. 1. Metaph. disp. 6. sec. 8. n. 13. ubi oppositam ait esse incredibilem, & plures alii. Et sane, si non potest *individuum* univoce prædicari, neque poterit *persona*, aut *singulare*; quia est eadem ratio: hoc autem est incredibile, & clare contra communem: ergo. Probari autem potest hæc affirmativa sententia ex eo, quod hæc ratio *predicabile tantum de uno*, & quidem de uno, non tantum *formaliter* (qua ratione etiam universale est unum) sed de uno *numerice* tali, hæc, inquam, ratio possit sane univoce prædicari de pluribus, Petro, Paulo &c. quia quilibet eorum est unus numerice: quin altera quoque ratio, nempe *indivisum in se*, & *divisum a quolibet alio*, potest etiam de quolibet singulari individuo prædicari, estque pluribus in eadem significatione communis.

605. Difficultas aliqua est circa verba a quolibet alio; quia non videntur posse prædicari in eadem significatione de Petro, & Paulo; nam, quando prædicantur de Petro, sub terminis illis videtur etiam subintelligi Paulus; cum Petrus debeat dici distinctus ab omnibus aliis: at quando idem termini prædicantur de Paulo, non potest sub iis etiam subintelligi Paulus: quia hic non potest dici alius a se ipso.

Sed respondetur, in definitione individui ut sic terminos illos a quolibet alio sumi distributive distributione accommodata, intelligendo omnes alios ab ipso, id est, individuo, distinctos: hunc autem terminum ab ipso sumi indeterminate, ita, ut indeterminate significet, seu repræsentet omnia individua, pro quibus potest poni, vel supponere terminus ipsum, vel ab ipso. Scilicet, sicut ipsum subjectum, seu rectus concreti, nempe *indivisum*, & *divisum*, in hac definitione sumuntur indeterminate, ita etiam obliquus ab ipso, qui subintelligitur sub termino alio, sumitur indeterminate. Quando autem hic conceptus dein applicatur Paulo, ille terminus ipso verificatur in Paulo: si autem conceptus applicetur Petro, verificatur in Petro.

606. Verum objicit adhuc de Benedictis, citatus num. 604. istum terminum *individuum*, vel *indivisum*, non abstrahere a singularibus, seu particularibus individuis, sed imbibere in istorum conceptibus;

328 Pars I. Disp. III. Quest. II. Art. V.
 cum quodlibet individuum singulare sit individuum :
 ad terminum univocum autem requiri, ut abstrahat
 a suis differentiis. Sed respondetur, negando, quod
 individuum ut sic non sufficienter abstrahat a sin-
 gularibus ; nam individuum ut sic respectu indivi-
 duorum singularium, e. gr. Petri, & Pauli, se ha-
 bet sicut animal respectu hominis, & bruti ; nam,
 licet forte individua singularia non abstrahant ab
 individuo ut sic, tamen individuum ut sic abstrahit
 ab individuis singularibus. Sicut nempe, licet ho-
 mo, & brutum, non abstrahant ab animali ut sic,
 tamen animal ut sic abstrahit ab homine, & bruto :
 & sicut bona est illatio : *Est homo* : vel : *Est
 brutum* : ergo est animal : non tamen bona est ista :
Est animal : ergo est homo : vel : ergo est brutum :
 ita etiam bona quidem est ista illatio : *Est Petrus* :
 vel : *Est Paulus* : ergo est individuum : non tamen
 bona est ista : *Est individuum* : ergo est Petrus : vel :
ergo est Paulus. Itaque datur in utroque casu ab-
 stractio, sed non mutuo, hoc est, ex una parte nem-
 pe individui ut sic, & animalis ut sic, sed non ex
 altera parte, scilicet individuorum singularium, &
 hominis, ac bruti. Quia tamen hæc abstractio suf-
 ficit, ut terminus animal sit terminus univocus, suf-
 ficiet etiam, ut terminus individuum sit univocus.
 videri meretur Semery disp. 4 Log. qu. 2. Et 3. ac 4.
 Quod autem individuum non constituat sextum uni-
 versale, diximus num. 565.

607. Alii ulterius obijciunt, terminos illos a quo-
 libet alio non abstrahere a multiplicitate, & singu-
 laritate, adeoque individuum sic definitum non fore
 amplius terminum universalem ; hinc omisso termino
 a quolibet tantum ponunt divisum ab alio. Sed hoc
 plane convenit complexo centum hominum, quod
 est divisum a complexo ducentorum : item convenit
 speciei, quæ est divisa ab alia specie ; unde non vi-
 detur posse omitti a quolibet : cumque hic terminus
 non indicet multitudinem, vel singularitatem ex
 parte recti, sed tantum ex parte termini obliqui,
 seu respecti, non videtur obesse universalitati, sal-
 tem minus stricte dicta ex dictis nu. 510. Sic etiam
 termini cognitio Dei, cognitio similitudinis, cognitio
 relationis, videntur termini satis universales, etsi ex
 par-

In quo consistat Differentia specifica. 329
 parte termini respecti, vel obliqui, non abstrahant
 a singularitate, aut multiplicitate. Sed non est ope-
 ra pretium hac de re pluribus litigare.

ARTICULUS VI.

In quo consistat Differentia specifica.

608. **S**upponendum est hic, quod a nemine nega-
 tur, nempe aliqua convenire in genere, ut
homo, & *leo*, quibus convenit idem genus anima-
 lis : alia etiam convenire in specie, ut *Petrus*, &
Paulus, quibus convenit eadem species hominis :
 vicissim etiam aliqua differre inter se quoad genus,
 ut *homo*, & *arbor*, quibus non convenit idem ge-
 nus ultimum, seu animal : aliqua vero differre quoad
 speciem, ut *homo*, & *leo* ; quibus non convenit ea-
 dem species infima, seu animal rationale. Questio
 jam est, quænam sit ratio, ob quam unum dicatur
 specie differre ab altero, seu in quo consistat ista
 diversitas specifica.

609. Dico cum communione recentiorum. Illa dif-
 ferunt specie, quæ sunt essentialiter dissimilia. No-
 to tamen, quod, si ponatur, personas divinas inter
 se differre specie (de quo nos abstrahimus) dissimi-
 litudo non debeat sumi in sensu S. Augustini, citati
 n. 584. sed tantum intelligenda sit aliqua differentia
 metaphysice intrinseca, quæ admitti potest in per-
 sonis divinis cum pluribus SS. Patribus, quos citat,
 & sequitur Suarez l. 3. de SS. Trinit. myster. c. 13.
 n. 3. & S. Thomas, qui 1. p. qu. 31. a. 2. in corp. vi-
 detur negare in divinis differentiam, negat reipsa
 tantum differentiam in essentia. Noto item, quod,
 si quis velit defendere, personas divinas specie dif-
 ferre, juxta ipsum particula essentialiter non sumen-
 da sit pro predicato spectante ad essentiam ; nam in
 reali non differunt personæ divinx : sed tantum pro
 predicato realiter identificato, & necessario.

Quod necessario ideo addo, ut, si quis forte obje-
 ceret, ex nostra conclusione sequi, quod Deus jux-
 ta probabilem sententiam Theologorum, asseren-
 tium, actus contingentes Dei adæquate identifica-
 ri cum ipso Deo, potuisset specie a seipso differre :

eo quod potuisset sibi identificare nolitionem mundi, adeoque habere aliud prædicatum realiter identificatum, si, inquam, aliquis istud objiceret, posset responderi, quod (etsi omittatur, Deum esse in aliqua specie, & posse ab aliquo specie differre, de quo abstrahimus) tamen non deberet posse a seipso specie differre; eo quod prædicata nolitionis, & volitionis, non sint prædicata necessaria, sed tantum contingentia, quæ non inferant differentiam specificam. Addo tandem, prædicatum tale essentiale, ut constituat differentiam specificam, debere esse a scientiis considerabile, cujus rei rationem dabimus *infra a num. 638.*

610. Prob. jam conclusio, restringendo tamen ipsam ad pure creata, & præscindendo omnino a personis divinis. Ad differentiam specificam, saltem in creatis, requiritur aliqua dissimilitudo: non sufficit accidentalis: ergo requiritur essentialis. ma. est clara; nam, ubi nulla datur dissimilitudo, individua sunt perfecte similia, adeoque possunt eadem definitione definiri, & consequenter sunt ejusdem speciei. prob. mi. accidentalis dissimilitudo datur etiam inter illa individua, quæ juxta omnes sunt ejusdem speciei, e. g. inter Petrum, & Paulum, si unus sit pallidus, alter rubicundus, unus fortis, alter debilis &c. ergo non sufficit ad differentiam specificam.

611. Ne autem forte dicas, requiri dissimilitudinem essentialem, at nondum sufficere, probatur, eam sufficere. Eo ipso, quod duo habeant dissimilitudinem essentialem, habent etiam differentiam essentialem, ut patet: sed, si habent differentiam essentialem, habent etiam diversam definitionem; nam definitio constat genere, & differentia: si autem habent diversam definitionem, habent etiam diversam speciem; species enim est definitio objectiva: ergo, si duo habent dissimilitudinem essentialem, habent etiam diversam speciem, seu differunt specie.

612. Respondebis forte, dissimilitudinem non strictissime essentialem, qualem nos tantum requirimus, etiam non esse differentiam strictissime essentialem, quæ sola constituit definitionem: adeoque illa, quæ tantum habent dissimilitudinem non strictissime essen-

tia-

tialem, non habere definitionem diversam. Sed reponitur imprimis, dissimilitudinem strictissime essentialem tantum non requirendam juxta illos, qui volunt, personas divinas specie differre; juxta quos etiam non tantum differentia strictissime essentialis, sed etiam minus strictè essentialis, constituit definitionem; nam differentia, quæ constituit definitionem Patris divini, non est essentialis, sive spectans immediate ad essentiam, seu naturam divinam; quia in essentia non differt Pater ab aliis personis.

Sed, quidquid sit de divinis, nos loquimur de creatis, in quibus si prædicatum a nobis requisitum non est strictissime essentialis, saltem ex eo inferitur, adesse aliud prædicatum diversum strictissime essentialis, & sic ex risibili in homine inferitur rationale: imo si nullum aliud adesset, tunc ipsum esset strictissime essentialis, & deberet poni in definitione.

613. Advertendum autem hic est, aliud esse tradere definitionem differentie specificæ, seu specie differentium: aliud tradere regulam, ex qua inferatur, aliqua inter se specie differre; quemadmodum enim ex definitione hominis sola non inferitur, aliquid esse, vel non esse hominem, sed debet prius aliunde sciri, an ei definitio conveniat, an non: ita etiam ex sola definitione differentie specificæ non inferitur, an aliqua differant specie, an non: sed debet prius ex aliis regulis, vel indicis colligi, an illis hæc definitio congruat, an non: sive, an sint essentialiter dissimilia, an non.

614. Hujus autem dissimilitudinis, præsertim in entibus materialibus substantialibus, frequenter signum est accidentium diversitas. Accidentia autem ista sunt in triplici classe; aliqua enim sunt, quæ reperiuntur in individuis etiam valde dissimilibus: e. g. quantitas (quam modo supponimus esse accidentis) reperitur in omnibus, etiam valde dissimilibus corporibus: & ista dicuntur *accidentia generica*: alia sunt, quæ reperiuntur in individuis valde dissimilibus, & etiam valde similibus, non tamen in omnibus; e. g. albedo reperitur in hominibus, & lignis, ac lapidibus, non tamen in omnibus; & ista dicuntur *accidentia disparata*: alia tandem sunt,

P 4

quæ

quæ non reperiuntur, nisi communiter in iis individuis, quæ communiter censentur valde similia, e.g. risus in hominibus, hinnitus in equis, latratus in canibus: & vocantur *accidentia specifica*.

Et ista ultima signum esse possunt differentie specificæ inter ea, in quorum uno reperiuntur illa accidentia, non autem in altero: & e contra etiam signum ejusdem speciei, si aliqua in his accidentibus conveniant, etsi in aliis disparatis discrepent; hinc, licet canes quoad magnitudinem, colorem, figuram &c. quæ sunt accidentia disparata, multum inter se discrepent; quia tamen conveniunt in latratu, censentur esse ejusdem speciei. videatur *Giatinus qu. 4. Log. n. 6.*

615. Debent tamen ista accidentia specifica stabiliter inesse individuo; nam, quamvis asina Balaam semel rationabiliter loqui audita fuerit, non propterea fuit rationalis, aut homo. Debet etiam eorum præsentia, vel absentia, non posse refundi in causas extrinsecas; nam licet infans nondum ratiocinetur, senex autem ratiocinetur: licet una aqua sit calida, altera frigida, equus unus discolor, alter totus fuscus, Æthiops niger, Germanus albus &c. non propterea differunt specie.

Nam hæc diversitas potest refundi in causas extrinsecas: & quidem in primo exemplo in dispositionem organorum, imperfectam in infante, perfectam in sene; in secundo in ignem uni aquæ, & non alteri admotum: in tertio in varium temperamentum corporum, a quo etiam provenit in hominibus diversitas capillorum, alborum, nigrorum &c. in quarto in nimium calorem, vel siccitatem: aut etiam evaporationem unius regionis, vehementer exsiccantem, comburentem &c. & e contra in frigiditatem, & humiditatem alterius regionis, contrarios effectus producentem: præterquam, quod hæc accidentia terme omnia sint disparata, ex quibus, ut jam diximus, nihil infertur.

616. Si autem accidentia specifica non possint refundi in causam extrinsecam, & stabiliter insint individuo, vel etiam amissa reparentur, tunc per legitimam inductionem, quam constans experientia facit, infertur, eorum causam, seu radicem esse intrinsecam.

secam. Jam autem radices, intrinseco appetitu determinate, & stabiliter exigentes, vel etiam producentes diversa accidentia, seu proprietates, sunt realiter, & essentialiter dissimiles, adeoque etiam specie diversæ; unde ex talibus accidentibus legitime inferatur diversitas specifica talium radicum, seu individuorum. Quænam autem in particulari talia accidentia sint, & quænam possint, quænam non possint refundi in causas extrinsecas, determinari debet a scientia, quæ de illis individuus tractat.

617. Difficultas adhuc restat in assignando signo differentie specificæ in accidentibus; neque enim ista, saltem omnia, possunt dici differre per alia accidentia, nisi velimus ire in infinitum. Sed respondetur, quod huic difficultati satisfacere non spectet ad Logicam, cujus est dare definitionem differentie: eam autem applicare est illarum scientiarum, quarum objecta sunt individua, sive accidentalia, sive substantialia, de quibus quæstio agitur. Id solum dico, aliqua accidentia satis manifestare seipsa; nam per se satis patet, specie ab invicem differre calorem, & frigus, dulcedinem, & amaritatem, humiditatem, & siccitatem, albedinem, & nigredinem, & similia. Quidam videntur accidentium istorum differentiam explicare per ordinem ad diversas sensationes, quas eausant: at redit statim quæstio de ipsis sensationibus, quæ si vicissim explicentur per ordinem ad accidentia, a quibus causantur, difficulter evitatur circulus vitiosus: sed neque per ordinem ad aliud explicari posse videntur. Accedit, quod juxta axioma philosophicum actus specificentur ab objecto, & non objectum ab actibus.

618. Notandum tandem, non omnia eodem modo differre specie respectu omnium scientiarum, sed aliqua, quæ differunt specie respectu unius scientiæ, sæpe non differre respectu alterius, si scilicet non differant in predicato, ab ista scientia considerabili: sic furtum nummi aurei, & furtum quatuor florenorum argenteorum cum quibusdam crucigeris, non differunt specie respectu Theologiæ moralis; quia non differunt in malitia furti, quam solam in furto considerat Theologia: at vero differunt specie in consideratione physica, & arithmetica; quia

illa considerat diversitatem materię auri, & argenti, ista vero numerum. Ex eadem ratione in consideratione Physicę differunt circulus aureus, & ferreus, non vero in consideratione Mathematicę; quia hæc considerat tantum figuram: & e contra in consideratione Mathematicę differunt cubus aureus, & globus aureus, non vero in consideratione Physicę; quia hæc tantum considerat metallum.

ARTICULUS VII.

Solvuntur Objectiones.

619. **O**bjic. 1. Melius dicitur, illa differre specie, quę differunt in prædicato nobilissimo: ergo debet hic conceptus differentię specificę assignari. prob. ant. prædicatum differentiale est prædicatum determinativum, & quasi forma: prædicatum genericum est determinabile, & quasi materia: sed prædicatum determinativum est nobilius prædicato determinabili, & forma est nobilior materia: ergo prædicatum differentiale est nobilius prædicato generico, adeoque ex essentialibus nobilissimum.

Hunc conceptum dicunt defendere S. Bonaventura in 2. disp. 9. art. 1. quæst. 1. & Pallavicinus in assert. Theolog. sed de neutro id sat certum est: certe Seraphicus Doctor unitatem speciei in omnibus Angelis non probat ex sola unitate intellectus Deiformis, tanquam optimi prædicati Angelorum, sed ex aliis etiam paritatibus: imo in corpore probat eam unitatem specificam ex sola auctoritate S. Dionysii. Pallavicinus autem in sua Logica manuscripta videtur amplecti sententiam Cardinalis de Lugo, de qua paulo post num. 623. & alias hic conceptus habet contra se communem auctoritatem.

620. Resp. neg. ant. ad prob. dist. min. prædicatum determinativum est nobilius prædicato determinabili, & forma est nobilior materia, seu subjecto, semper simpliciter. neg. min. aliquoties quidem simpliciter, sæpe tamen tantum secundum quid. conc. min. & neg. conseq. Aliquando quidem, e. g. in homine, prædicatum differentiale rationale est nobilius, quam prædicatum genericum animal: at hoc

hoc non semper contingit, ut patebit ex infra dicendis; unde differentia specifica non potest universaliter statui in diversitate circa prædicatum nobilissimum.

621. Certe S. Thomas 1. p. 9. q. 50. a. 4. ad 1. ait, hac ratione omnia animalia rationalia fore ejusdem speciei; cum in eis non sit perfectior forma, quam anima sensibilis: adeoque supponit prædicatum sensitivum ut sic, in quo animalia conveniunt, esse perfectius, quam prædicatum rugibile, hinnibile &c. quin imo, si determinativum deberet semper esse simpliciter perfectius, aut nobilius, quam determinabile, accidentia determinativa substantiarum ad varias denominationes, deberent esse perfectiora substantiis, quod nemo dicit: & præ omnibus deberet esse nobilissimum prædicatum individuale, quod est præ omnibus ultimo determinativum, quod etiam nemini in mentem venit asserere.

622. Dices. Differentia specifica optime statuitur in ordinatione rerum ad diversos fines: sed hoc ipso statuitur in prædicato nobilissimo: ergo. prob. ma. Deus, & natura, nil faciunt frustra: ergo, ubi ponunt diversam speciem entium, ponunt eam ex diverso fine: ergo in ordinatione ad diversos fines optime statuitur differentia specifica entium. prob. etiam mi. illud prædicatum est in aliquo ente nobilissimum, quod Deus in ipso peculiariter intendit: sed hoc est diversus finis, vel ordinatio ad diversum finem: ergo.

Resp. neg. ma. & mi. ad prob. ma. neg. utramque conseq. quia Deus, & natura nil faciunt frustra, modo in omnibus aliquem finem intendunt, etsi non semper diversum; neque enim est imprudens, aut frustraneum, etiam diversa media adhibere ad eundem finem: & certe Deus suam magnificentiam, & liberalitatem ostendit productione diversissimarum creaturarum, & collatione diversissimorum beneficiorum. Ad prob. mi. neg. manam, sicut Deus potest peculiariter intendere entia materialiter perfectiora, vel imperfectiora prohibitu, ita etiam potest peculiariter intendere prædicata minus perfecta. Adde, quod Deus intendat semper totum compositum, exempli gratia, totum